

ἰδία ὅτι· μπορεί νὰ εἶναι πεθαμένος καὶ ἔπιασε τὰ μέλη του μὲ τὰ χέρια καὶ ἐννοίωσε κάποιον χαρὰ ἔμα πεύστηκε ὅτι δὲν εἴτανε νεκρός.

Κι' ἐστάθηκε μπροστὰ στὴ σειρά τῶν εἰκόνων, τῶν παλιῶν ἐλαιογραφιῶν τῶν θαμμένων σὲ βαριές κορνίζες καὶ μὲ τὸ μαντήλι ἐκαθάρισε ὅλων τὰ πρόσωπα ἀπὸ τὴ σκόνη καὶ παραμέρισε τὰ βαρεῖα παραπετάσματα ὅσο νὰ μπῇ μιὰ δέσμη φωτός.

Κι' ἐφάνησαν ὅλα στὸ λουτρό τοῦ ξεκαθαρισμένου φωτός, σ' ἓνα λουτρό χλιαρὸ ποὺ ἐτόνωνε τὴν ξεθυμασμένη τους ὑπαρξή. Καὶ εἶδε. Καὶ ἐνόμισε πῶς ἀπάνω του ἐνώθηκαν ὅλα τὰ βλέμματα τῶν ὑπερηφάνων μορφῶν μὲ τίς ἐλαφρὰ ἀγγυλωτές μύτες καὶ τὰ μακρὰ πρόσωπα καὶ τοὺς μεγάλους κορμούς τοὺς στολισμένους στὴν ἀρχὴ μὲ τοὺς μεγάλους μαντύες καὶ τὰ ναυτιλωτὰ περιλαίμια, μὲ τὰ ἀσημένια κουμπιά τῶν γελέκων παρακάτου, μὲ τίς φουστάνες, καὶ στὸ τέλος μὲ τίς μαύρες ρεδιγκάτες τοῦ παπούλη καὶ τοῦ πατέρα.

Κι' ἔφερνε ἀπάνου του τὸν ἀπόβαρο τῆς ζωῆς ὅλων αὐτῶν καὶ τὸ αἷμα τῆς ζωῆς αὐτῆς τὸν ἔκαμε νὰ κοιταχτῇ στὸν ἀπέναντι μεγάλο καθρέφτη.

Ρώτησε τὸν ἑαυτό του τί εἶναι καὶ γέλασε κάτου ἀπὸ τὴν ἰδία τὴ μορφή του. Φαντάστηκε ὅλη τὴ φωτεινὴ ὑπαρξή τῶν ψυχῶν ποὺ ἐσθύστηκαν καὶ τῶν ὑποίων τῇ σφραγίδι ἔφερνε στὴν ὑπαρξή του, μιὰ ὑπαρξή σκοτεινὴ, ποὺ τὸ πολὺ φάνταζε σὰ σκιά μονάχα δίπλα στὶς ἄλλες.

Φαντάστηκε ὅτι αὐτός ὁ ἴδιος δὲν εἴταν παρὰ ἡ περιπλάνηση τοῦ θανάτου στὴ ζωὴ.

Καὶ χαμήλωσε τὴ ράχη του μὴν τὸν ἀγγίζουσε τὰ δάχτυλα τοῦ θανάτου, ποὺ ἔβλεπε γύρω τὰ σημάδια τοῦ ὡσάν σκιῆς του, καρφωμένες στὸν τοῖχο καὶ ἔχουσε τὰ χέρια στὶς τσέπες κι' ἔπεσε στὴ μεγάλη καρέκλα τοῦ γραφείου μὲ τὰ κιτρινωμένα μεγάλα βιβλία καὶ τὰ ἐξεφύλλισε ὅλα.

Μιὰ ἀλυσίδα ὀνομάτων δεμένη στοὺς κρίκους πέντε αἰώνων.

Καὶ σταμάτησε στὸ δικό του ὄνομα. Καὶ ἔπεσε ἡ πίπα ἀπὸ τὸ στόμα του καὶ τὸ κάτω χεῖλι του κρεμαστικὴ καὶ οἱ παλάμες του μὲ ἀνοιχτὰ τὰ δάχτυλα ἐνώθηκαν σφιχτὰ γύρω εἰς τὰ μελήγκια του ὡς ποὺ ἐπόνεσε.

— Εἶμαι ὁ τελευταῖος....

Ἐπέρασαν ἔτσι στιγμὲς ἀρετές. Ἐνα ἀεράκι ἔπειτα δυνατούτατο ἐσπρωξε τὸ παράθυρο τὸ μισάνοιχτο καὶ περιχύνοντάς τον τὸν ἔκαμε ν' ἀνατριχίλας, κάπως εὐχάριστα. Ἐρρίξε τὴν προσοχή του στὰ ὄζω καὶ εἶδε τοὺς ἀνθρώπους νὰ περνοῦν κάτω στὸ δρόμο μ' εὐχάριστη καὶ ζωντανὴ ὄψη καὶ ἔκουσε τὴν τραγουδιστὴ φωνὴ τοῦ πλανόδιου μανθῆ ποὺ διαλαλοῦσε ὀρεχτικά φροῦτα καὶ παρακάτου στὸ χωράφι εἶδε δυὸ κοπέλες νὰ κυνηγοῦνται καὶ νὰ παίζουν καὶ νὰ φωνάζουν δυνατὰ μὲ γέλια σὰ νὰ τοῦ θύμιζαν ὅλα τὴ ζωὴ ποὺ ἔρχοντο. Ἀνοιγόκλεισε τὰ μάτια του καὶ μὲ μεγάλα βήματα ἔφυγε κλείνοντας μὲ κράτο τὴν πόρτα σὰν κάτι νὰ τὸν κυνηγοῦσε, καὶ νὰ ἤθελε νὰ τ' ἀφίση πίσω του κλεισμένο.

Ὅταν κατέθηκε κάτω στὸ δρόμο—βράδυ πιά—ἀνοιξε τὸ στόμα του κι' ἀνάπνευσε στὰ γερά λήγοντας μέσα του...Φαντασιοπληξίες...

Τὴν ἄλλη μέρα ἦρθε ὁ κύριος Νομάρχης—μαζὺ εἶχαν πάρει τὸ δίπλωμα τῆς νομικῆς—νὰ τὸν δῇ μὲ τὴν γυναῖκά του.

Τοὺς ἐδέχθηκε μὲ χαρὰ, τοὺς γνῶριζε καὶ τοὺς δυὸ ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ. Ὁ νομάρχης ἐκάθισε νὰ πιῇ τὸν καφέ του κάτω στὸν κήπο.

Ἡ γυναῖκα του θέλησε νὰ δῇ τὴ μεγάλη σάλα ποὺ εἶχε νὰ δῇ ἀπὸ κορίτσι καὶ ὁ κύριος τοῦ σπιτιοῦ τὴν ὠδήγησε.

Σ' ἓνα στενὸ πέρασμα ἀνάμεσα ἀπὸ παλιὰ ἐπιπλα σκύβοντας ἐκείνη ἔφερε τὸ γυνὸ τῆς στοργυλὸ λαιμὸ κάτω ἀπὸ τὰ μάτια του.

Τὴν θυμήθηκε ὀλοκληρωτικά. Εἴταν ἡ ἰδία, τὸ γλυκὸ κορίτσι ποὺ τὸν τρέλλανε πρὸ πολλῶν χρόνων, ποὺ φιλοῦσε ἀρπαχτὰ ἱστὺς ἰδίους διαδρόμους, ἡ προωρισμένη γι' αὐτόν. Τῆς χαίδεψε τὸ λαιμὸ ἀπαλὰ καὶ κείνη γύρισε τὰ διαβολικά της μάτια ἀπάνω του χαμογελῶντας. Τὸν ἔφερε ἄνου κάτω.

— Θυμάσαι;

Ἐκεῖνος ἐκρατήθηκε. Αὐτὴ ξαναρώτησε.

— Δὲν ἐπαντρεύθηκες;

— Δὲν εἶναι εὐκολὸ πρᾶγμα, τῆς εἶπε.

— Ναί. Πάντα εἶναι σ' ἔρεσαν ὠρισμένοι τύποι γυναικῶν.

— Τί θέλεις νὰ πῇς μ' αὐτό;... ρώτησε κάπως πειραγμένος, ἀλλὰ καὶ μὲ κάποιαν ἐλπίδα.

Ἐκείνη ἔκαμε πῶς δὲν ἔκουσε καὶ ὅλο προχωροῦσε. Ἦξερε τὸ σπῆτι καλά. Μπήκε στὴ σάλα καὶ ἐστάθηκε μπροστὰ στὶς εἰκόνες μὲ τὰ ὑπερήφανα πρόσωπα.

Ἐκεῖνος εἶδε τὴν πεσμένη χάμου πίπα του, τὰ ξεφυλλισμένα χαρτιά καὶ ξαναθυμήθηκε ὅλη τὴν πίκρα τοῦ χθεσινοῦ του λογισμοῦ.

— Εἶμαι ὁ τελευταῖος.

Κι' ἐκοίταξε τὴ γυναῖκα ποὺ εἶχε μπροστὰ του χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ. Τοῦ φάνηκε γυναῖκα προωρισμένη νὰ γίνῃ μεγάλη μητέρα μιᾶς γενιᾶς νέας δυνατῆς. Τὰ μάγουλά της εἴταν ξαναμμένα καὶ γιομάτα, τὰ χεῖλη της γλυκὰ καὶ σὰ βουτηγμένα στὸ αἷμα, δαγκωμένα σὰν ἀπὸ πείσμα καὶ εἰρωνεία μαζὺ στὴν ἄκρη ἀπὸ δυὸ ἄσπρα δόντια. Ἡ πόλκα της, μιὰ λεπτὴ καλοκαιρινὴ πόλκα, τόσο λεπτὴ ποὺ φαίνονταν τὰ χέρια της ὡς τοὺς ὤμους ψηλά καὶ ὁ λαιμός της ὡς κάτω στὸ λακκάκι τοῦ στήθους, καὶ πίσω ἡ πλάτη, εἴταν κολλημένη σχεδὸν στὸν κορμὸ της κι' ἔδειχνε τοὺς στοργυλοὺς ὤμους της καὶ τὸ γινομένο καὶ πλούσιο στήθος της. Οἱ λαγόνες της εἴταν γεμάτες.

Μιὰ δίψα γυναικῆς τὸν ἐκυρίεψε.

Τὴν ἔπιασε ἀπὸ τοὺς καρπούς καὶ τὴν ἐτράβηξε κοντὰ του. Ἐκείνη τὸ πῆρε γι' ἀστεῖο καὶ σχεδὸν δὲν ἀντιστάθηκε. Τὴν πῆρε ἀπὸ τὴ μέση ἔπειτα καὶ κάθισε μαζὺ της ὀρμητικὰ στὴν πλατιά καρέκλα. Τὴν κρατοῦσε καθισμένη στὰ γόνατά του. Ὅλο τὸ σῶμά της ἄγγιζε ἀπάνω του. Αὐτὴ προσπαθοῦσε νὰ ξεφύγῃ.

— Εἶσαι τρελλὸς ἂν νομίζεις.... τοῦ εἶπε...

Ἐκεῖνος τὴν ἔσφιξε δυνατὰ, ὡς ποὺ πιᾶσθηκε καὶ κείνης ἡ ἀναπνοή. Εἴταν παραλυμένη πιά ἀναμμένη. Ἐκοίταξε αὐτὸς ἀκόμα μιὰ φορὰ τὸ γύρω του κόσμο. Εἶδε σ' ὅλων τὰ μάτια μιὰ ἐνθάρρηση.

— Ἐρχομαι ἄλλοτε.... τοῦ εἶπε ἡ γυναῖκα μὲ ἀλλαχμένη συρτὴ φωνή.

Ἐκεῖνος ἐψιθύρισε σφιγγοντάς την, σὰν νὰ μιλοῦσε σ' ἄλλους κι' ὄχι σ' αὐτήν.

— Ὅχι...ὄχι... Δὲ θὰ εἶμαι ὁ τελευταῖος ἐγώ.

Ἀπὸ τὸ διάδρομο κάτω ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ νομάρχου. Ρωτοῦσε ἀπὸ ποῦ μπορούσε ν' ἀνέβῃ κανεῖς.

Ὅταν ἀνέβηκε τίς σκάλες, τοὺς εὗρε καὶ τοὺς δυὸ νὰ ξεφυλλίζουν τὸ μεγάλο βιβλίο τῶν γεννημένων παιδιῶν τοῦ σπιτιοῦ.

Ἐπὶ τῇ ἐξοχῇ καὶ ἀπὸ τὸ παράθυρο ποὺ

βγήκε νὰ κοιτάξῃ τὴ γυναῖκα ποὺ ἔχασε καὶ ποὺ ἔπαιρνε μαζὺ της καθὲς ἐλπίδα ποὺ εἴταν δυνατό νὰ φυτρώσῃ στὴν ψυχὴ του, εἶδε τὴ γειτόνισσα τῆς ἀπέναντι χαμοκίλας νὰ κυνηγᾷ ἀνασκουμπωμένη ἀπὸ τὴν πλύση τὸ μικρὸ της γιὸ καὶ νὰ τοῦ λέγῃ γιὰ φοβέρα γιὰ κάπια ζημιὰ ποῦ τῆς ἔκαμε, δείχνοντας τὸ σπῆτι του.

— Ἐκεῖ μέσα θὰ σὲ κλείσω, τραμποῦκο.

Ἐπειτα ἔκουσε ἓναν ἀπὸ δυὸ νέους ποὺ προσπερνοῦσαν ὄζω ἀπὸ τὸ παράθυρό του νὰ λέγῃ στὸν ἄλλο.

— Ἀμὰ τὸ πάρος ἀπόφαση νὰ γίνῃς Ἀμλέτος πάρε εἰσιτήριο διαρκὲς γιὰ δῶ μέσα.... Κι' ἔδειξε μὲ τὸ μπαστούνι του τὴ μεγάλη σιδερόπορτα.

Ὅταν ἔκλεισε τὸ παράθυρο κι' ἔμεινε μόνος πάλι χωρὶς νὰ βλέπῃ τίποτα τοῦ κόσμου, ὁ φόβος τοῦ θανάτου ξαναἔρθε στὴν ψυχὴ του.—«θέλω νὰ ζήσω καὶ πεθάνω καὶ θὰ πεθάνουν μαζὺ μου ὅλοι ὅσοι ζοῦν ἐδῶ, ὅσοι ζοῦνε στὸ δικό μου αἷμα...»

Τὰ περασμένα, τὰ περασμένα θὰ βασιλεύουνε γιὰ πάντα στὸ σπῆτι τὸ κλεισμένο χρόνια τώρα μὲ τὸ χαλασμένο παλιὸ βενετσάνικο ρολόι καὶ στὶς παλιὲς εἰκόνες δὲ θὰ προστεθῇ καμμία...

1906. Ἀθήνα.

ΝΙΟΝΙΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΑ

ΔΗΓΗΜΑΤΑ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΑ

Ἡ συνδρομὴ γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι μιὰ δραχμὴ καὶ πλερώνεται μὲ τὴν παραλαβὴ τοῦ βιβλίου. Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ ἡ συνδρομὴ εἶναι ἓνα φράγκο καὶ πλερώνεται πρῶν.

Οἱ ἀγγελίες πρέπει νὰ ἐπιστραφοῦν πρὸς τὸν κ. Ἡλίου Σταυρὸν δημοδιδάσκαλον, ὡς τὸ τέλος τοῦ Νοέμβρη.

Ὅποιος κερνε δώδεκα συνδρομητὰς ἔχει ἓνα ἀντίτυπο χάρισμα.

Ἐλπίζω καὶ ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ φίλοι καὶ καλοὶ συναδελφοὶ θὰ προσπαθήσουν νὰ διαδοῇ τὸ βιβλίο μου τοῦτο στὰς λαϊκὰς τάξεις, ἀπὸ καὶ ἡ ἀξία του μικρὴ εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τόσο ἐπὶ καὶ πρακτικὸς.

Ὁ Δημοδιδάσκαλος

ΗΛΙΑΣ Α. ΣΤΑΥΡΟΣ

Κέρκυρα 1η 7βρη 1906.

Ο ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Πρὸς τοὺς κ. κ. Δημοδιδασκάλους

ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Ὁ συναδελφὸς Σας καὶ γνωστὸς διηγηματογράφος κ. Ἡλίας Σταυρὸς μέλλει κατ' αὐτὰς νὰ ἐκδόσῃ συλλογὴν ὁμηρικῶν καὶ Πατριωτικῶν διηγημάτων, ὧν κύριος σκοπὸς εἶναι ἡ ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον μάρωσις καὶ διάπλασις τοῦ Λαοῦ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ὁρησείας καὶ τῆς Πατρίδος.

Πειπεισμένοι καὶ ἡμεῖς περὶ τῆς ὠφελιμότητος καὶ ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου τούτου, θερμώτατα καὶ ἰδίᾳ συνιστῶμεν πρὸς ὑμᾶς τὴν ἐσώχλειστον ἀγγελίαν, πεποιθότες ὅτι θὰ ὑποστηρίξετε ἐνθέρμως εὐπαίδευτον καὶ καλὸν συναδελφὸν φιλοτίμως ἐργαζόμενον ὑπὲρ τῆς ἰδέας τῆς ὁρησείας καὶ τῆς Πατρίδος.

Ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων

τοῦ Νομοῦ Κερκύρας

ΝΙΚΟΛ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ἐν Κερκύρα τῇ 1η 7βριου 1906.